

Kvalifikace „Manažer BOZP“ z několika úhlů pohledu

 30.01.2015

„OSH manager“ QUALIFICATION in several Different perspectives

Irena Kuhnová¹

¹ Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., kuhnova@vubp-praha.cz

dovednosti

kvalifikace

manažer BOZP

znalosti

Abstrakt

Text článku se zaměřuje na osobu manažera BOZP z hlediska možností získání této profesní kvalifikace a z hlediska kvalifikačních požadavků na odborné znalosti a dovednosti, jak jsou uváděny v relevantních právních předpisech, veřejně dostupných informačních systémech a některých dalších zdrojích.

Klíčová slova: manažer BOZP, kvalifikace, znalosti, dovednosti

Abstract

Text of the article focuses on the person OSH manager in terms of the possibility of obtaining the professional qualifications and in terms of the qualification requirements for professional knowledge and skills, as reported in the relevant legislation, publicly available information systems and some other sources.

Keywords: OSH manager, qualification, knowledge, skills

Úvod

Díky postupně budovanému a státem garantovanému systému s názvem Národní soustava kvalifikací (dále též „NSK“) [3] jsou postupně zveřejňovány informace o profesních kvalifikacích, které jsou k určitému datu schválené a uplatnitelné na pracovním trhu ČR. Dvěma stěžejními, a momentálně i jedinými, profesními kvalifikacemi pro oblast BOZP jsou „MANAŽER BOZP“ a „TECHNIK BOZP“. Na první ze jmenovaných kvalifikací se zaměřuje následující diskuse. Osobě manažera BOZP je věnována pozornost z hlediska možností získání této profesní kvalifikace a z hlediska kvalifikačních požadavků na odborné znalosti a dovednosti, jak jsou uváděny v relevantních právních předpisech, veřejně dostupných informačních systémech a některých dalších zdrojích. Od nabytí účinnosti zákona č. 309/2006 Sb. [10] se především odborníci na BOZP a odborná veřejnost zabývá otázkou, jak pohlížet na požadavek odborné způsobilosti. V souvislosti s ní poukazuje příspěvek na rozmanitost existujících názorů a přístupů ke kvalifikačním požadavkům na manažera BOZP, jejichž nejednotnost a často i protichůdnost ovlivňuje systémy vzdělávání, kvalifikací

a rekvalifikací i projevy trhu práce.

Získávání úplné profesní kvalifikace manažera BOZP během školního vzdělávání

Profesní kvalifikaci, korektně řečeno **úplnou profesní kvalifikaci**, pro výkon povolání manažera BOZP je možné získat v rámci školního, resp. počátečního vzdělávání. Podle zákona č. 179/2006 Sb. [5] se získání úplné profesní kvalifikace pro určité povolání potvrzuje, cit.:

- dokladem nebo souborem dokladů (dále jen "doklad") o řádném ukončení příslušného akreditovaného bakalářského, magisterského nebo doktorského studijního programu uvedeným v Národní soustavě kvalifikací,
- dokladem o dosažení příslušného stupně vzdělání nebo stupně vzdělání v příslušném oboru vzdělání uvedeným v Národní soustavě kvalifikací a vydaným po absolvování počátečního vzdělávání."

Rovněž se potvrzuje, cit.:

- vykonáním závěrečné zkoušky, maturitní zkoušky nebo absolutoria v konzervatoři podle zvláštního právního předpisu⁵⁾ (§ 113a až 113c zákona č. 561/2004 Sb., ve znění zákona č. 179/2006 Sb.) ve školách zapsaných do rejstříku škol a školských zařízení a dokladem o dosažení stupně vzdělání v příslušném oboru vzdělání, uvedeným v Národní soustavě kvalifikací, jemuž předcházelo získání příslušných profesních kvalifikací potvrzených podle tohoto zákona, nebo
- dokladem o dosažení příslušného stupně vzdělání uvedeným v Národní soustavě kvalifikací, vydaným po absolvování počátečního vzdělávání a získáním příslušné profesní kvalifikace, nebo příslušných profesních kvalifikací, které jsou potvrzeny podle tohoto zákona, uvedené v Národní soustavě kvalifikací."

Úplnou profesní kvalifikaci definuje uváděný zákon [5] s odkazem na zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, jako, cit.:
„odbornou způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně všechny pracovní činnosti v určitém povolání“.

Úplnou profesní kvalifikaci pro výkon povolání manažera BOZP mohou v souladu s výše uvedeným poskytovat střední, vyšší odborné (VOŠ) a vysoké školy (VŠ) [7] v odpovídajících oborech studia v rámci schválených akreditovaných vzdělávacích/studijních programů. S výjimkou středních škol, u kterých není aktuálně identifikován běžící/otevřený obor studia pro řízení BOZP nebo obor manažer BOZP, je v rámci vzdělávacích programů vyššího odborného studia možné od r. 2004 studovat obor „Řízení bezpečnosti práce“ (číslo oboru: 39-08-N/01), a to dosud výhradně na Vyšší odborné škole Chotěboř [8]. Zde jsou studenti připravováni speciálně pro výkon povolání (funkce, pracovní pozice, role) manažera BOZP. Za manažery BOZP by nepochybně měli být považováni i bezpečnostní inženýři - absolventi magisterského studia Fakulty bezpečnostního inženýrství Vysoké školy báňské - Technické univerzity Ostrava [7], případně i absolventi bakalářského studia této fakulty, přičemž až dosud byla řeč o relevantních oborech s kmenovým kódem oboru vzdělávání (dále je „číslem oboru“) 39-08-x/x resp. kódem programu 3908. Existuje reálný předpoklad, že za úplnou profesní kvalifikaci pro výkon povolání manažera BOZP by mohlo být považováno dosažení absolutoria v jiných oborech VOŠ a VŠ, než těch, které náleží do skupiny 39 soustřeďující speciální a interdisciplinární obory, a to např. v oborech zaměřených na management řízení podniků a firem (např. 6208 „Podniková ekonomika a management“, 6808 „Ochrana a bezpečnost organizace“, 6806 „Bezpečnostně právní studia“ apod.). Výjimečným je v tomto směru krok Vysoké školy ekonomické v Praze (VŠE), resp. Fakulty podnikohospodářské a její Katedry personalistiky, která kolem r. 2007 propojila hlavní obor studia, kterým je „Podniková ekonomika a management“, s oborem BOZP, a to v podobě vedlejší specializace Bezpečnost práce. Vedlejší specializace je určena pro navazující magisterské studium a zapsat se do ní mohou i studenti jiných hlavních oborů VŠE, ať už ekonomického, právního (sociálně-právního) nebo technického směru s diplomem bakaláře (akademického titulu Bc.). Specializace umožňuje absolventovi zastávat pracovní pozici/povolání manažera BOZP, poradce na otázky BOZP atp.

Získávání profesní kvalifikace manažera BOZP podle zákona o uznávání výsledků dalšího

vzdělávání

Zákon č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání [5], umožňuje občanům ČR získat celostátně uznávané osvědčení o jejich **profesní kvalifikaci**, aniž by museli zasednout do školních lavic. Týká se to i dříve jmenovaných profesních kvalifikací pro oblast BOZP. Profesní kvalifikaci „Manažer BOZP“ tak může získat každý, kdo splní požadavky stanovené na tuto profesní kvalifikaci, definované v relevantním kvalifikačním standardu dostupném v Národní soustavě kvalifikací [3]. Podle zákona č. 179/2006 Sb. [5] se přitom profesní kvalifikací rozumí, cit.: **“odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání, popřípadě ve dvou nebo více povoláních, v rozsahu uvedeném v kvalifikačním standardu”**.

Podle Národní soustavy povolání (NSP) [2] manažer BOZP navrhuje, řídí a kontroluje procesy spojené s budováním a rozvojem systémů řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP). Mezi odbornými znalostmi je zde vedle jiných uveden požadavek na znalost „metod identifikace, posuzování a hodnocení rizik“, z odborných dovedností je m.j. požadováno „hodnocení a řízení rizik BOZP“. Tento požadavek je v maximálně možném rozsahu promítnut do Národní soustavy kvalifikací [3] jako kvalifikační i hodnotící standard pro profesní kvalifikaci „Manažer BOZP“. Zde se setkáváme s podmínkou, že uchazeč o zkoušku ověřující znalosti a dovednosti budoucího manažera BOZP musí být osobou odborně způsobilou v oblasti prevence rizik BOZP podle zákona č. 309/2006 Sb. [10].

Reflexe trhu práce

Kvalifikaci odborníka na řízení BOZP, t.j. manažera BOZP, lze podle výše uvedeného získat dvěma možnými cestami, jako úplnou profesní kvalifikaci na vysoké nebo vyšší odborné škole (viz výše a [7, 8]) nebo jako profesní kvalifikaci v systému dalšího vzdělávání a rekvalifikací. **Za současného stavu, kdy vedle profesní kvalifikace „Manažer BOZP“ není v NSK [3] současně uváděna i úplná profesní kvalifikace (v seznamu úplných profesních kvalifikací), objevuje se problém s uznáním úplné profesní kvalifikace manažera BOZP ze strany zaměstnavatele.** V nelehké situaci se ocitají zejména absolventi shora uváděných studijních oborů a vzdělávacích/studijních programů, protože neznají odpověď na otázku, zda jejich kvalifikaci dosaženou v počátečním vzdělávání může zaměstnavatel akceptovat. Tuto pochybnost současně zakládá skutečnost, že pro získání profesní kvalifikace „Manažer BOZP“ je v kvalifikačním standardu uvedena podmínka vykonání zkoušky z odborné způsobilosti v prevenci rizik (viz výše). V tomto rozporu je skryt druhý velký problém, který v zásadě nedovoluje vyvodit správný názor a nabídnout jednoznačnou odpověď a nevhodně se promítá do chování stran zúčastněných na trhu práce.

Zákonem č. 179/2006 Sb. [5] by neměla být dotčena ustanovení zvláštních právních předpisů upravujících dosavadní způsoby vzdělávání a ověřování jeho výsledků, přesto se s takovou praxí setkáváme, když se ukazuje, že bývá popíráno dosažení úplné profesní kvalifikace a je po uchazečích o zaměstnání (pozn.: hovoříme stále o osobě manažera BOZP) vyžadováno, aby získali „doplňující“ profesní kvalifikaci, a to v podobě odborné způsobilosti BOZP podle zákona č. 309/2006 Sb. [10] (§ 9 nebo § 11 dotčeného zákona). Zatímco zájemci o získání profesní kvalifikace „Manažer BOZP“ jí mohou za podmínek stanovených v NSK [3] dosáhnout po získání odborné způsobilosti v prevenci rizik, zdá se, že u manažerů BOZP s diplomem z relevantní vyšší odborné nebo vysoké školy je nebo má být postup opačný. Nutně se v tomto kontextu naskytne řada otázek:

- Je vůbec možné a správné tento požadavek vztahovat na absolventy manažersko-bezpečnostních oborů škol s úplným profesním vzděláváním?
- Musí být manažer BOZP odborně způsobilý v prevenci rizik? Jde o obvyklou činnost, jak zmiňuje Národní soustava povolání [2]?
- V jakém rozsahu a za jakým účelem by měl manažer BOZP mít pro prevenci rizik znalosti a kdy už je třeba dovedností, když manažerem je proto, aby řídil (práci, pracovníky, procesy ap.)?
- Nemělo by být získání odborné způsobilosti v prevenci rizik v dikci zákona 309/2006 Sb. [10] pro manažery BOZP

■ dobrovolné?

Odpovědi je podle mého názoru třeba hledat v uplatnění nebo předpokládaném uplatnění absolventů škol s diplomem, prokazujícím odbornost manažera BOZP, bezpečnostního inženýra nebo obecně manažera či jiného specialisty na BOZP, organizaci a řízení nebo řízení bezpečnosti. Podstatné přitom je, zda povolání manažera BOZP bude vykonáváno v pracovněprávních vztazích nebo při poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (služeb v oblasti BOZP). Dalším rozhodujícím momentem by měl být předpoklad nebo skutečnost, jestli bude manažer BOZP v pracovněprávních vztazích nebo mimo ně reálně plnit úkoly v prevenci rizik. Kvalifikační požadavky na osoby provádějící úkoly v prevenci rizik v pracovněprávních vztazích nebo při poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy stanovuje zákon 309/2006 Sb. [10]. Požadavky na kvalifikaci osob provádějících úkoly v prevenci rizik při poskytování služeb mimo pracovněprávní vztah a požadavky na kvalifikaci osob zajišťujících jiné služby v oblasti BOZP mimo pracovněprávní vztahy stanovuje živnostenský zákon [9]. Ten - pro zajímavost - řadí alternativu odborné způsobilosti v prevenci rizik v předmětu podnikání *Poskytování služeb v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci* (bod e/ Přílohy č. 2 ŽIVNOSTI VÁZANÉ) mezi ostatní alternativy (body a-d), přičemž ji nevymezuje jako nadřazenou nebo podmiňující.

Standard Evropského manažera pro BOZP jako předobraz profesní kvalifikace českého manažera

Národní soustava kvalifikací [3] si klade za cíl definovat požadavky na odborné způsobilosti jednotlivých kvalifikací bez ohledu na způsob jejich získání a popisuje, co je potřeba umět pro výkon povolání anebo jejich části, tvoří také spojující systémový rámec pro počáteční a další vzdělávání. Tomu bylo věnována pozornost v předchozích kapitolách. Zároveň má podle institucí zastřešujících v ČR oblast vzdělávání a celoživotního učení [6, 14] umožňovat srovnávání kvalifikací uznávaných v České republice s kvalifikacemi uznávanými v jiných evropských státech.

Odborníci na BOZP pracují ve společném evropském právním rámci a řeší **podobné úkoly, které vyžadují podobnou odbornost**. Sbližování požadavků na kvalifikaci manažera BOZP může ulehčit její uznávání ve všech členských zemích EU. S tímto cílem byl zpracován **evropský standard EuroOSHM** (European Occupational Safety and Health Manager = Evropský manažer pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci). Tento standard vytvořený odborným společenstvím ENSHPO (European Network for Safety and Health Professional Organizations) pro uznávání odborné způsobilosti (kvalifikace) BOZP a její srovnatelnosti na evropské úrovni je určen pro osoby s vysokoškolským vzděláním (rozumí se minimálně s bakalářským stupněm vzdělání nebo jemu ekvivalentním). Za Českou republiku na tomto úkolu participovala Hospodářská komora ČR zastoupená Komorou BOZP a PO [12].

Z hlediska evropského trhu práce je logické, že pokud bude chtít uchazeč v zemích starého kontinentu pracovně působit, měl by mít kvalifikaci přijímanou v celé Evropě (v zemích EU). Obdobně je tomu u manažera BOZP. Odpovídající kvalifikace může kandidátovi vytvořit **vhodnou výchozí pozici jak pro proces certifikace pro evropské prostředí, tak pro jeho odborné působení ve své zemi. Zpracování standardu EuroOSHM se stalo základem pro zpracování tzv. typové pozice „Manažer BOZP“**, dnes označované jako povolání, v rámci projektu Národní soustavy povolání [2, 6]. Následovaly další kroky, jejichž výsledkem je m.j. vytvoření kvalifikačního standardu pro získání profesní kvalifikace „Manažer BOZP“, zveřejněného v Národní soustavě kvalifikací [3] a platného od 1.2.2013. Rovněž na vytvoření tohoto standardu participovala oborově příslušná sekce Hospodářské komory ČR [12].

Je jistě velmi obtížné vytvořit sjednocená pravidla, která postihnou řadu různorodých národních vzdělávacích nebo kvalifikačních systémů, aktuální stav jejich vývoje a jejich specifika. Proto se standard EurOSHM odkazuje a opírá o Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 6. července 2005 o uznávání odborných kvalifikací [14]. Jde sice o dobrovolný standard, který může pomoci sjednotit požadavky na odborníky na BOZP, přesto je dobré upozornit na dvě zjištění, zajímavá hlavně v souvislosti s promítnutím požadavků evropského standardu do standardu českého.

1. Prvním jsou požadavky na znalosti a dovednosti evropského manažera, z nichž byly odvozeny znalosti a dovednosti na povolání „Manažer BOZP“ v NSP [2] a k nim v NSK [3] přiřazeny oba povinné standardy: kvalifikační a hodnotící. Mezi předmětnými oblastmi, které by podle standardu (Příloha 1, bod 3) [13] měly být zahrnuty do odborné přípravy manažerů, je jednou z mnoha „Hodnocení a řízení rizik BOZP“ (OSH risk assessment and management). Ze znění tohoto bodu ale nevyplývá, že manažer BOZP by měl disponovat dovednostmi z této oblasti. Pravděpodobně jde o znalosti, a to o znalosti:

- metod hodnocení rizik a jejich implementace,
- řízení rizik (identifikace a úspěšná implementace specifických opatření kontroly rizika),
- stanovení bezpečných metod práce a zpracování bezpečnostních pokynů ap.,
- správné praxe.

Naopak v bodě 7, který jmenuje dovednosti manažera BOZP, jsou zmiňovány dovednosti (skills) z oblasti poradenství a řízení změn. Mezi nimi pak:

- reagování na změny,
- organizace učení/vědomostí,
- řízení změn technického a organizačního rázu.

2. Druhým zjištěním je, že v originálním textu standardu [13] se uvádí, že zvažuje vhodnost uznávání odpovídajícího stávajícího evropského systému vzájemného uznávání diplomů vyššího vzdělávání (kap. 2.2 standardu) a na jiném místě (kap. 5.2.1) se lze dočíst, že uchazeč musí mít vyšší vzdělání alespoň na bakalářském stupni vzdělání nebo kvalifikaci, která je akceptována jako ekvivalent bakalářského studia v rámci národních vzdělávací soustavy dané země EU. Bakalářský stupeň vzdělání je uváděn i v kap. 5.3.1. Zásadní je přitom právě termín „vyšší vzdělání“ (v originále „higher education“) [13, 14]. Podle dostupné definice ze zdroje vydávajícího tištěnou a elektronickou podobu encyklopedie Britannica [15] se vyšším vzděláním rozumí post-sekundární vzdělání. Jde o úroveň vzdělání, která přesahuje sekundární úroveň vzdělávání/úroveň střední školy. Post-sekundární vzdělávání poskytují nejen vysoké školy a univerzity, ale i odborné školy a další vzdělávací zařízení, např. v oblastech, jako je právo, teologie, medicína, obchod, hudba, umění atd. Dokladem o úspěšném studiu je diplom nebo certifikát. V České republice je nad post-sekundárním vzděláním terciární stupeň vzdělávání, což potvrzuje zdroj [16], který je v tomto v souladu se schématem vzdělávací soustavy ČR [17]. Z Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (International Standard Classification of Education – ISCED) zároveň vyplývá, že pro sekundární vzdělání (resp. vyšší sekundární vzdělání) a post-sekundární vzdělání, jsou používány kódy ISCED 3 a ISCED 4, a pro vyšší, než sekundární vzdělání (t.j. pro terciární vzdělání), je zaveden kód ISCED 5. Tento kód je v České republice přiřazován vyšším odborným a vysokým školám.

Shrnutí

Současné pojetí kvalifikace a potažmo i povolání manažera BOZP se z pohledu zjištěných skutečností jeví jako poměrně spleť problém s řadou nedostatků, který díky vazbám (mezi osobami, které mají zajišťovat BOZP na pracovišti, i oběma základními soustavami [2, 3]) sahá ještě o něco dál. V návaznosti na dříve uváděné můžeme vyvodit a shrnout:

- **Národní soustava kvalifikací [3] v současnosti neakceptuje a neprezentuje fakt, že dosažení kvalifikace manažera BOZP je v ČR možné v rámci školního (počátečního) vzdělávání, a to jako úplné profesní kvalifikace;**
- **Požadavek odborné způsobilosti v oblasti prevence rizik BOZP podle zákona č. 309/2006 Sb. [10] se za současného stavu vývoje Národní soustavy kvalifikací [3] a neúplnosti seznamu úplných profesních kvalifikací jeví jako zavádějící.** Vede totiž k **dojmu, že diplomovaný bezpečnostní manažer nebo inženýr (absolvent VOS nebo VŠ) nemůže bez odborné způsobilosti v prevenci rizik vykonávat své povolání.** Takový požadavek **popírá podstatu i váhu počátečního vzdělávání**, vč. váhy jeho výsledků (je v rozporu s ustanovením § 1, odst. 2 zákona č. 179/2006 Sb. [5]). Nadto je pro tuto profesní kvalifikaci nastavován **dvojitý metr**, kdy jeden systém získávání znalostí a dovedností říká, že odborná způsobilost v prevenci rizik je nezbytná a ve druhém (rozumí se ve „školském systému“) ji nelze nárokovat a tedy ani získat, protože je podmíněna předchozí odbornou praxí v zákonem stanovené délce [10], a proto nemůže být součástí obsahu vzdělávání, metod hodnocení ani výstupů z učení. Jako nepochopitelný, a podle mého soudu i nepřijatelný poznatek, že **odborná způsobilost v prevenci rizik není vnímána jako kvalifikace, ale jako povolání** a v Národní soustavě kvalifikací [3] ji nenajdeme;
- **Za nejvhodnější (školní) přípravu pro povolání manažera BOZP jsou v Národní soustavě povolání [2] na úrovni magisterského vzdělávání uváděny převážně obory, které s BOZP ani řízením bezpečnosti, procesů, podniků nebo firem nemají mnoho nebo dokonce nic společného,** jinými slovy jsou pro takovou přípravu zcela nevhodné nebo málo vhodné. V samém centru pozornosti by měly být naopak obory vzdělávání zařazené do skupiny 39: Speciální a interdisciplinární obory, např. „Bezpečnostní inženýrství“, „Bezpečnostní plánování“, „Technická bezpečnost osob a majetku“, „Technika požární ochrany a bezpečnosti průmyslu“ atd., a vedle nich i uvážlivě vybrané jiné obory (např. ty nebo některé z těch, které uvádí kapitola „Získávání úplné profesní kvalifikace manažera BOZP během školního vzdělávání“);
- **Národní soustava povolání [2] opomíjí odbornou přípravu pro povolání manažera BOZP na stupni vyšších odborných škol**, t.j. na školách, které stejně jako vysoké školy náleží do oblasti vyššího (terciárního) stupně vzdělávání a představují jeden z významných článků vzdělávací soustavy ČR a současně článek pro vzdělávání a odbornou přípravu této skupiny odborníků na BOZP (zejména díky oboru 39-08-N/01 „Řízení bezpečnosti práce“);
- **Obdobně Národní soustava povolání [2] opomíjí odbornou přípravu pro povolání manažera BOZP v bakalářském stupni studia vysokých škol** (v centru pozornosti by měly být především obory vzdělávání zařazené do skupiny 39: Speciální a interdisciplinární obory, např. „Bezpečnost práce a procesů“, „Technická bezpečnost osob a majetku“, event. další, obdobně jako u magisterských programů studia).

Závěr

Vývoj Národní soustavy kvalifikací [3] úzce provázaný s vývojem Národní soustavy povolání [2] není dosud ukončen. Společně mají obě soustavy přinášet informace o kvalifikačních požadavcích, které se následně promítnou do všech úrovní vzdělávání, a budou reálně odrážet situaci na trhu práce a v oblasti ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání v ČR. Týká se to i povolání a kvalifikací pro oblast BOZP. **Veřejná dostupnost obou stále ještě rozpracovaných soustav, v nichž se objevují neaktuální, neúplné nebo zavádějící informace, vede k předčasným a bohužel i nesprávným nebo zcela mylným závěrům a interpretacím.** Vzhledem k tomu, že jde o živé a pružné organismy, nelze předpokládat, že by během jejich vývoje nastal dřív nebo později zcela konečný - ve smyslu neměnný - stav. **Určitě je ale možné stávající požadavky na profesní kvalifikace a úplné profesní kvalifikace pro oblast BOZP prověřit, ujednotit a logicky provázat vzájemně i v návaznosti na odbornou přípravu osob v programech počátečního a dalšího vzdělávání nebo na rekvalifikační programy a kurzy.** Zásadní je přitom také vyřešení otázky, kdy a v kterém případě jde u osob, které mají zajišťovat BOZP na pracovišti, o kvalifikaci

(resp. profesní kvalifikaci a úplnou profesní kvalifikaci) **a kdy o povolání.** Dlouhodobě neustálený, rozporuplný a značně nepřehledný stav, s jakým se setkáváme u povolání a kvalifikací pro oblast BOZP, takový přístup zcela jistě vyžaduje.

Poznámky

- Pojmy *kvalifikace* a *profesní kvalifikace*, resp. *odborná kvalifikace* jsou v tomto textu rovnocenné obecnému pojmu *způsobilost*, příp. *odborná způsobilost*. Důvodem je skutečnost, že v dále citovaných zákonech a dalších zdrojích se ve stejném významu používají oba pojmy. Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace [4] *odbornou kvalifikací* rozumí *způsobilost* fyzické osoby k výkonu regulované činnosti, zákon č. 179/2006 Sb. uznávání výsledků dalšího vzdělávání [5] pracuje s pojmem *profesní kvalifikace*, který definuje jako „*odbornou způsobilost* fyzické osoby vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání...“. *Kvalifikací* ve smyslu *způsobilost* chápe rovněž Národní ústav pro vzdělávání [6]. Živnostenský zákon [9] používá ve vztahu k předmětu podnikání pojem *odborná způsobilost*. Ve spojení se zákonem č. 309/2006 Sb. je výhradně používán pojem *odborná způsobilost*. V tomto zákonu se však pojem *odborná způsobilost* používá pouze v souvislosti se zajišťováním úkolů v prevenci rizik (pro činnosti a služby v oblasti BOZP).
- Slovní spojení *manažer BOZP* není v textu uváděno jednotně. Jako název/označení kvalifikace či povolání a zpravidla současně s odkazem na Národní soustavu kvalifikací nebo Národní soustavu povolání [2, 3] je obvykle uváděno hůlkovým písmem, v ostatních případech je s plným vědomím především v zájmu čtenáře používáno normální (tj. malé) písmo vč. počátečního písmene.

Použité zdroje

1. SAMKOVÁ, A. Základní informace k profesním kvalifikacím a odborné způsobilosti fyzických osob v oblasti BOZP. *Bezpečnost a hygiena práce*, 2014, č. 3, s. 22-28. ISSN 0006-0453.
2. Národní soustava povolání [online]. Dostupný z WWW: <<http://katalog.nsp.cz>>.
3. Národní soustava kvalifikací [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.narodnikvalifikace.cz>>.
4. Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka předpisů České republiky* [online] [cit. 2015-01-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.sbirka.cz/>>.
5. Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka předpisů České republiky* [online] [cit. 2015-01-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.sbirka.cz/>>.
6. Národní ústav pro vzdělávání [online]. c2011-2015. Dostupný z WWW: <<http://www.nuv.cz/>>.
7. KUHNOVÁ, I. Příprava odborníků na BOZP na vysokých a vyšších odborných školách. *Bezpečnost a hygiena práce*, 2014, č. 7-8, s. 40-42. ISSN 0006-0453.
8. Vyšší odborná škola Chotěboř [online]. Chotěboř : Vyšší odborná škola a Obchodní akademie, c2011. Dostupný z WWW: <<http://www.oachot.cz/>>.

9. Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka předpisů České republiky* [online] [cit. 2015-01-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.sbirka.cz/>>.
10. Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka předpisů České republiky* [online] [cit. 2015-01-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.sbirka.cz/>>.
11. *BOZPinfo.cz* [online]. Praha : Výzkumný ústav bezpečnosti práce, c2002-2015. Dostupný z WWW: <<http://www.bozpinfo.cz/>>.
12. *Komora BOZP a PO ČR* [online]. Praha, c2014. Dostupný z WWW: <<http://www.komora-bozp-po.cz/>>.
13. *European Occupational Safety and Health Manager (EuroSHM) and European Occupational Safety and Health Technician (EuroSHT)* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroshm.org/>>.
14. Council Directive 2005/36/EC of 7 September 2005 and its subsequent amendments on a general system for the recognition of higher-education diplomas awarded on completion of professional and technical training and qualifications. *Official Journal of European Union*, 2005, L0036.
15. *Merriam Webster* [online]. Encyclopedia Britannica Company, c2015. Dostupný z WWW: <www.merriam-webster.com>.
16. *Vzdělávací systém České republiky*. 2. vyd. Praha : Národní vzdělávací fond, 2006. ISBN 60-86728-29-3.
17. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha : MŠMT. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/>>.

Vzorová citace

KUHNOVÁ, Irena. Kvalifikace „Manažer BOZP“ z několika úhlů pohledu. *Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti* [online], 2014, roč. 7, č. 4. Dostupný z WWW: <<http://www.bozpinfo.cz/josra/josra-04-2014/manazer-bozp.html>>. ISSN 1803-3687.

Autor článku:

PhDr. Irena Kuhnová